

Sygn. akt IV RC 485/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 lutego 2016 roku

Sąd Rejonowy Gdańsk-Południe w Gdańsku Wydział IV Rodzinny i Nieletnich

w składzie:

Przewodniczący: SSR Anna Mejka

Protokolant: Joanna Stobińska

po rozpoznaniu w dniu 16 lutego 2016 roku w Gdańsku

na rozprawie

sprawy

z powództwa R. K.

przeciwko P. C.

o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności

Ipozbawia wykonalności tytuł wykonawczy w postaci ugody zawartej przed Sądem Rejonowym w Gdańsku w dniu 24 lipca 1998 roku w sprawie o sygn. akt VI RC 552/98, zaopatrzonej w klauzulę wykonalności postanowieniem Sądu Rejonowego w Gdańsku z dnia 10 sierpnia 1998 roku, sygn. akt VI RC 552/98;

IIpozbawia wykonalności tytuł wykonawczy w postaci ugody zawartej przed Sądem Rejonowym w Gdańsku w dniu 16 stycznia 2001 roku w sprawie o sygn. akt VI RC 710/00, zaopatrzonej w klauzulę wykonalności postanowieniem Sądu Rejonowego w Gdańsku z dnia 27 lutego 2001 roku, sygn. akt VI RC 710/00;

IIIpozbawia wykonalności tytuł wykonawczy w postaci wyroku Sądu Rejonowego Gdańsk-Południe w Gdańsku z dnia 22 grudnia 2009 roku w sprawie o sygn. akt IV RC 269/09, zaopatrzonego w klauzulę wykonalności postanowieniem Sądu Rejonowego Gdańsk-Południe w Gdańsku z dnia 5 stycznia 2010 roku, sygn. akt IV RC 269/09;

IVzasądza od pozwanego P. C. na rzecz powoda R. K. kwotę 2.933 zł (dwa tysiące dziewięćset trzydzieści trzy złote) tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kwotę 2.400 zł (dwa tysiące czterysta złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt **IV RC 485/13**

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 28 listopada 2012 roku, skierowanym przeciwko pozwanemu P. C., R. K. wystąpił o pozbawienie wykonalności tytułów wykonawczych wydanych w następujących sprawach:

1. o sygn. akt VI RC 552/98 Sądu Rejonowego w Gdańsku w postaci ugody z dnia 24 lipca 1998 roku, a które to postępowanie zakończyło postanowienie z dnia 24 lipca 1998 roku,
2. o sygn. akt VI RC 710/00 Sądu Rejonowego w Gdańsku w postaci ugody z dnia 16 stycznia 2001 roku, a które to postępowanie zakończyło postanowienie z dnia 16 stycznia 2001 roku,

3. o sygn. akt IV RC 269/09 Sądu Rejonowego Gdańsk-Południe w Gdańsku w postaci wyroku z dnia 22 grudnia 2009 roku.

Powód zażądał również zasądzenia od pozwanego na jego rzecz zwrotu kosztów postępowania według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwu powód wskazał, że pozwany był uprawniony do świadczeń alimentacyjnych na podstawie wymienionych tytułów wykonawczych. Przeciwnie powodowi prowadzone było postępowanie egzekucyjne z wniosku pozwanego o wszczęcie egzekucji. W toku postępowania egzekucyjnego powód uregulował swoje zaległe zobowiązania względem matki pozwanego (ówczesnego przedstawiciela ustawowego pozwanego). Matka pozwanego zobowiązała się wystąpić z wnioskiem o umorzenie postępowania i nie dochodzić należności od powoda. W wyniku tych ustaleń złożony został wniosek z dnia 18 stycznia 2011 roku. Mimo to pozwany wystąpił ponownie z wnioskiem o egzekucję alimentów zaległych i bieżących należnych mu od pozwanego. Powód wystąpił do pozwanego z ponownym wnioskiem o uregulowanie kwestii spłaty świadczeń alimentów, do których uiszczenia na rzecz pozwanego był on zobowiązany. W konsekwencji w dniu 14 września 2012 roku strony zawarły porozumienie, zgodnie z którym powód zapłacił pozwanemu kwotę 8.000 zł, a pozwany oświadczył, że zgodnie z § 1 ust. 2 przedmiotowego porozumienia wszystkie świadczenia alimentacyjne uznaje się za uregulowane, w tym pozwany zrzeka się dochodzenia wszelkich świadczeń stwierdzonych na jego rzecz wszelkimi tytułami wykonawczymi. Tym samym pozwany zrezygnował z egzekwowania należności w postępowaniu prowadzonym przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym Gdańsk-Północ w Gdańsku J. S. pod sygn. akt VII KMP 71/08. Wykonując zapisy zawartego porozumienia pozwany w dniu 14 września 2012 roku podpisał wniosek o umorzenie postępowania egzekucyjnego, który następnie przekazał powodowi. W dniu 17 września 2012 roku powód złożył przedmiotowy wniosek u Komornika. Powód wskazał, że po podpisaniu porozumienia i wniosku o umorzenie postępowania egzekucyjnego pozwany tego samego dnia złożył oświadczenie w kancelarii Komornika, w którym wskazał, że porozumienie podpisał pod wpływem błędu wywołanego przez powoda – nie podając jednak, na czym błąd ten miałby polegać. Wobec tego Komornik nie umorzył egzekucji pomimo zaskarżenia kolejnych jego czynności. Pismem z dnia 29 września 2012 roku pozwany poinformował powoda, że podpisując porozumienie oraz wniosek o umorzenie postępowania egzekucyjnego nie był świadomy tego, co podpisuje.

Vide: pozew k. 2-5

Pozwany P. C. nie ustosunkował się do powództwa. Natomiast w toku postępowania pozwany wystąpił z wnioskiem o zawieszenie postępowania oraz z wnioskiem o wyłączenie sędziego.

Vide: wniosek k. 50, wniosek k. 51

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Ugodą z dnia 24 lipca 1998 roku zawartą przed Sądem Rejonowym w Gdańsku w sprawie o sygn. akt VI RC 552/98 powód R. K. zobowiązał się do łożenia na utrzymanie małoletniego wówczas pozwanego P. C. tytułem renty alimentacyjnej kwoty po 200 zł miesięcznie, płatnej do dnia 15-tego każdego miesiąca z góry wraz z ustawowymi odsetkami w przypadku zwłoki w płatności każdej raty, do rąk matki A. C., poczynając od dnia 1 sierpnia 1998 roku w miejsce alimentów ustalonych ugodą zawartą przed Sądem Rejonowym w Gdańsku w dniu 18 czerwca 1996 roku w sprawie VI RC 543/96 w kwocie po 110 zł.

Postanowieniem z dnia 24 lipca 1998 roku, sygn. akt VI RC 552/98, Sąd Rejonowy w Gdańsku:

1. umorzył postępowanie,
2. nakazał ściągnąć od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa kwotę 43,20 zł tytułem połowy kosztów sądowych oraz 12 zł za wydanie klauzuli wykonalności.

Postanowieniem z dnia 10 sierpnia 1998 roku, sygn. akt VI RC 552/98, ugodzie z dnia 24 lipca 1998 roku nadano klauzulę wykonalności.

okoliczność bezsporna, ponadto **dowód:** akta sprawy o sygn. VI RC 552/98 Sądu Rejonowego w Gdańsku – protokół rozprawy z dnia 24 lipca 1998 roku k. 11v, postanowienie k. 12

Ugodą z dnia 16 stycznia 2001 roku zawartą przed Sądem Rejonowym w Gdańsku w sprawie o sygn. akt VI RC 710/00 powód R. K. zobowiązał się do łożenia na utrzymanie małoletniego wówczas pozwanego P. C. tytułem renty alimentacyjnej kwoty po 250 zł miesięcznie, płatnej do dnia 15-tego każdego miesiąca z góry wraz z ustawowymi odsetkami w przypadku zwłoki w płatności każdej raty, do rąk matki A. C. poczynając od dnia 1 stycznia 2001 roku w miejsce alimentów ustalonych ugodą zawartą przed Sądem Rejonowym w Gdańsku w dniu 24 lipca 1998 roku w sprawie VI RC 552/98 w kwocie po 200 zł.

Postanowieniem z dnia 16 stycznia 2001 roku, sygn. akt VI RC 710/00, Sąd Rejonowy w Gdańsku:

1. umorzył postępowanie,
2. nakazał ściągnąć od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa kwotę 24 zł oraz 12 zł za wydanie klauzuli wykonalności oraz 35 zł tytułem ryczałtu od doręczeń.

Postanowieniem z dnia 27 lutego 2001 roku, sygn. akt VI RC 710/00, ugodzie z dnia 16 stycznia 2001 roku nadano klauzulę wykonalności.

okoliczność bezsporna, ponadto **dowód:** akta sprawy o sygn. VI RC 710/00 Sądu Rejonowego w Gdańsku – protokół rozprawy z dnia 16 stycznia 2001 roku k. 37v-38, postanowienie k. 39

Wyrokiem z dnia 22 grudnia 2009 roku w sprawie o sygn. akt IV RC 269/09 Sąd Rejonowy Gdańsk-Południe w Gdańsku podwyższył alimenty od powoda R. K. na rzecz małoletniego wówczas pozwanego P. C. ustalone w wysokości po 250 zł miesięcznie w ramach ugody zawartej w dniu 16 stycznia 2001 roku przed Sądem Rejonowym w Gdańsku w sprawie o sygn. akt VI RC 710/00 do kwoty po 350 zł miesięcznie poczynając od dnia 1 sierpnia 2009 roku płatnej do rąk matki powoda A. C. do dnia 15-tego każdego miesiąca z odsetkami ustawowymi w przypadku zwłoki w płatności każdej raty.

Postanowieniem z dnia 5 stycznia 2010 roku, sygn. akt IV RC 269/09, wyrokowi z dnia 22 grudnia 2009 roku nadano klauzulę wykonalności.

okoliczność bezsporna, ponadto **dowód:** akta sprawy o sygn. IV RC 269/09 Sądu Rejonowego Gdańsk-Południe w Gdańsku – wyrok k. 30

Pozwany wierzyciel P. C. wystąpił z wnioskiem o wszczęcie egzekucji przeciwko powodowi jako dłużnikowi. Egzekucję na podstawie wymienionych tytułów wykonawczych prowadzi – od dnia 30 stycznia 2008 roku – Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym Gdańsk-Północ w Gdańsku J. S. pod sygn. akt Kmp 71/08. Egzekucją są również objęte świadczenia spełnione w imieniu powoda jako dłużnika na rzecz pozwanego tytułem alimentów przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. oraz Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w G..

Pismem z dnia 20 stycznia 2011 roku przedstawicielka ustawowa małoletniego pozwanego wystąpiła do organu egzekucyjnego z wnioskiem o umorzenie postępowania egzekucyjnego. Postanowieniem z dnia 9 lutego 2011 roku postępowanie egzekucyjne w zakresie alimentów należnych małoletniemu pozwanemu zostało umorzone na podstawie art. 825 pkt 1 k.p.c., natomiast zdecydowano o dalszym prowadzeniu postępowania egzekucyjnego przeciwko dłużnikowi w zakresie kwot dłuższych Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. (zaległość na rzecz Likwidatora Funduszu Alimentacyjnego) oraz Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w G. (zaległość tytułem zaliczki alimentacyjnej oraz tytułem wypłaconego funduszu alimentacyjnego).

Wnioskiem z dnia 5 maja 2011 roku pozwany wystąpił do organu egzekucyjnego o wszczęcie postępowania przeciwko powodowi jako dłużnikowi w zakresie tak alimentów bieżących, jak alimentów zaległych. Postanowienie egzekucyjne w przedmiocie alimentów należnych pozwanemu od powoda wszczęto.

okoliczności bezsporne, ponadto **dowód:** akta postępowania egzekucyjnego prowadzonego przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym Gdańsk-Północ w Gdańsku o sygn. Kmp 71/08 – pismo przewodnie k. 1, wniosek egzekucyjny k. 4, tytuły wykonawcze k. 5, wniosek k. 96, wniosek k. 130, postanowienie k. 133, wniosek k. 141, zawiadomienie k. 147, administracyjne tytuły wykonawcze koperta przy okładce akt

Porozumieniem z dnia 14 września 2012 roku powód zobowiązał się do zapłaty na rzecz pozwanego kwoty 8.000 zł (§ 1 ust. 1 porozumienia).

Zgodnie z § 1 ust. 2 z chwilą otrzymania zapłaty kwoty, o której mowa w ust. 1, wszelkie świadczenia alimentacyjne uznaje się za uregulowane, w tym pozwany zrzeka się dochodzenia świadczeń stwierdzonych na jego rzecz wszelkimi tytułami wykonawczymi, w tym w postaci ugody z dnia 24 lipca 1998 roku, ugody z dnia 16 stycznia 2001 roku, wyroku Sądu Rejonowego Gdańsk-Południe w Gdańsku IV Wydział Rodzinny i Nieletnich z dnia 22 grudnia 2009 roku. Tym samym pozwany rezygnuje z egzekwowania należności w postępowaniu prowadzonym przez Komornika Sądowego J. S. za sygn. akt VII Kmp 71/08.

Pozwany wobec możliwości samodzielnego utrzymania uznaje obowiązek alimentacyjny za wygasły i nie będzie dochodził jego realizacji względem powoda. (§ 1 ust. 3 porozumienia)

Celem realizacji § 1 ust. 1 porozumienia pozwany zobowiązuje się do wystąpienia o umorzenie postępowania egzekucyjnego, o którym mowa w § 1 ust. 2 w całości i do niewszczywania żadnego postępowania egzekucyjnego w przyszłości. (§ 2 porozumienia)

Podpisanie porozumienia przez pozwanego stanowi pokwitowanie przyjęcia sumy określonej w § 1 ust. 1 porozumienia. (§ 3 porozumienia)

Pod postanowieniem § 4 porozumienia strony złożyły swoje własnoręczne podpisy, przy podpisaniu pozwano zawarto adnotację „po przeczytaniu”.

dowód: porozumienie: k. 14-15, zeznania powoda R. K. słuchanego w charakterze strony k. 81

W wykonaniu porozumienia z dnia 14 września 2012 roku powód uiścił pozwanemu kwotę 8.000 zł.

dowód: zeznania powoda R. K. słuchanego w charakterze strony k. 80

Tego samego dnia, tj. w dniu 14 września 2012 roku, pozwany P. C. wraz z pełnomocnikiem A. C. stawili się w kancelarii Komornika Sądowego J. S.. Pozwany oświadczył, że w dniu 14 września 2012 roku podpisał porozumienie z powodem, lecz pozwany działał wówczas pod wpływem błędu wywołanego przez powoda i gdyby nie działał pod wpływem błędu i działał rozsądnie pozwany nie złożyłby przedmiotowego oświadczenia. Pozwany i A. C. oświadczyli, że od powoda nie otrzymali żadnych wpłat.

dowód: akta postępowania egzekucyjnego prowadzonego przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym Gdańsk-Północ w Gdańsku o sygn. Kmp 71/08 – protokół k. 247; zeznania powoda R. K. słuchanego w charakterze strony k. 80-81

W dniu 17 września 2012 roku do Komornika Sądowego J. S. wpłynął wniosek wierzyciela o umorzenie postępowania egzekucyjnego, w którym wnioskodawca wniósł o „umorzenie postępowania egzekucyjnego prowadzonego wobec dłużnika w związku z zapłatą całego długu”. Pod wnioskiem znajdował się podpis własnoręczny pozwanego z adnotacją „po przeczytaniu”.

dowód: akta postępowania egzekucyjnego prowadzonego przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym Gdańsk-Północ w Gdańsku o sygn. Kmp 71/08 – wniosek k. 260

Postępowanie egzekucyjne prowadzone pod sygn. akt Kmp 71/08 przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym Gdańsk-Północ w Gdańsku J. S. do dnia dzisiejszego nie zostało zakończone.

okoliczność bezsporna

Na dzień 17 września 2012 roku zaległość powoda jako dłużnika w sprawie o sygn. akt Kmp 71/08 Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym Gdańsk-Północ w Gdańsku J. S. wobec pozwanego jako wierzyciela wynosiła 10.292,23 zł.

Na dzień 15 lutego 2016 roku zaległość powoda wobec pozwanego wynosiła 23.942,23 zł.

dowód: zeznania powoda R. K. słuchanego w charakterze strony k. 80, informacja o stanie zaległości k. 107

Na dzień 9 listopada 2012 roku zaległość powoda jako dłużnika w sprawie o sygn. akt Kmp 71/08 Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym Gdańsk-Północ w Gdańsku J. S. wobec Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodziny w G. wynosiła 24.777,50 zł.

W dniu 9 listopada 2012 roku powód dokonał wpłaty na rzecz Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodziny w G. w kwocie 24.768,70 zł. Po zaksięgowaniu wpłaty powoda z dnia 9 listopada 2012 roku zaległość powoda wobec Ośrodka wynosiła 8,80 zł, co stanowiło koszt upomnienia.

Na dzień 28 stycznia 2016 roku zaległość powoda wobec Ośrodka wynosiła 480,62 zł.

dowód: dowód potwierdzenia wpłaty k. 19, zeznania powoda R. K. słuchanego w charakterze strony k. 80, informacja od Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie k. 102

Wyrokiem z dnia 17 października 2013 roku w sprawie o sygn. akt IV RC 741/12, prawomocnym z dniem 29 listopada 2013 roku, Sąd Rejonowy Gdańsk-Południe w Gdańsku uchylił z dniem 14 września 2012 roku obowiązek alimentacyjny powoda R. K. względem pozwanego P. C. wynikający z wyroku Sądu Rejonowego Gdańsk-Południe w Gdańsku z dnia 22 grudnia 2009 roku w sprawie o sygn. akt IV RC 269/09 (pkt I), zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 210 zł tytułem zwrotu kosztów sądowych (pkt II) oraz zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 600 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego (pkt III).

okoliczność bezsporna, ponadto **dowód:** akta sprawy o sygn. IV RC 741/12 Sądu Rejonowego Gdańsk-Południe w Gdańsku – wyrok k. 79, zarządzenie k. 95

Sąd zważył, co następuje:

Ustalając stan faktyczny Sąd oparł się na dowodach powyżej wymienionych, których wiarygodność i rzetelność pozostawała poza sporem. W większości wymienione w części uzasadnienia obejmującej ustalenia faktyczne dokumenty stanowią dokumenty urzędowe i jako takie stanowią dowód tego, co zostało w nich urzędowo zaświadczone (por art. 244 k.p.c.). Dokumenty prywatne zaś, a dotyczy to przede wszystkim porozumienia z dnia 14 września 2012 roku podpisanego przez strony procesu, a na którym powództwo w sprawie się opiera, stanowią dowód tego, że osoba, która dokument podpisała, złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie (por. art. 243 k.p.c.). Należy zauważyć, że w toku procesu nie zostały podniesione żadne zarzuty ukierunkowane na obalenie domniemań, którymi objęte są dokumenty urzędowe oraz dokumenty prywatne. Przedmiotowe dokumenty były autentyczne i rzetelne, stąd i Sąd nie znalazł podstaw do podważenia ich mocy dowodowej. Z tych samych względów, jako zgodne z całością zebranego materiału dowodowego, Sąd dał wiarę w pełni zeznaniom powoda R. K., słuchanego w charakterze strony w trybie art. 303 k.p.c. i art. 304 k.p.c. Twierdzenia powoda, że zawierając z pozwanym porozumienie z dnia 14 września 2012 roku zmierzał on do zakończenia postępowania egzekucyjnego, które przeciwko niemu było prowadzone, poprzez

spełnienie obciążającego go świadczenia, uwiarygadnia w szczególności porównanie kwoty dłużnej pozwanemu przez powoda (ponad 10.000 zł) oraz kwoty, do której zapłaty – a jednorazowo – powód zawierając przedmiotowe porozumienie z pozwanym się zobowiązał (8.000 zł). Ponadto, w listopadzie 2012 roku powód dokonał jednorazowej wpłaty na rzecz Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w G. kwoty, która niemal w całości wyczerpywała dług powoda wobec Ośrodka. Koniecznym jest również podkreślenie, że pozwany nie kwestionował prawdziwości powoda.

W ocenie Sądu powództwo zasługuje na uwzględnienie w całości.

W pierwszej kolejności warto odnotować, że powód składając pismo procesowe stanowiące pozew i formułując w nim swoje żądanie działał w sprawie samodzielnie. Nie był reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika. Przedmiotowe stwierdzenie jest o tyle istotne, że w treści pozwu zostało wskazane, że żądanie pozbawienia wykonalności kierowane jest również przeciwko postanowieniom wydanym w sprawach, w których tytuły wykonawcze stanowiące ugody z dnia 24 lipca 1998 roku i z dnia 16 stycznia 2001 roku, a którymi umorzono postępowania prowadzone pod wymienionymi sygnaturami. Postanowienie o umorzeniu postępowania tytułu wykonawczego zaś nie stanowi. Wobec tego nie może ono również być przedmiotem żądania o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności. Wskazanie na przedmiotowe postanowienia w treści pozwu nie jest jednak dla Sądu dziwne o tyle, że wniosek o wszczęcie egzekucji przeciwko powodowi jako dłużnikowi został poparty dokumentami stanowiącymi tytuły wykonawcze, na których drugich stronach umieszczony był również odpis postanowienia o umorzeniu postępowania. Trzeba uwzględnić, że powód nie jest osobą o wykształceniu prawniczym. Również, istotą jego żądania było pozbawienie wykonalności tytułów wykonawczych będących podstawą prowadzonej przeciwko niemu egzekucji z wniosku pozwanego jako wierzyciela. Tytuły te zaś stanowią tytuły wykonawcze w postaci ugody sądowej z dnia 24 lipca 1998 roku, zawartej przed Sądem Rejonowym w Gdańsku w sprawie o sygn. akt VI RC 552/98, zaopatrzonej w klauzulę wykonalności postanowieniem z dnia 10 sierpnia 1998 roku, w postaci ugody sądowej z dnia 16 stycznia 2001 roku, zawartej przed Sądem Rejonowym w Gdańsku w sprawie o sygn. akt VI RC 710/00, zaopatrzonej w klauzulę wykonalności postanowieniem z dnia 27 lutego 2001 roku, jak również w postaci wyroku Sądu Rejonowego Gdańsk-Południe w Gdańsku z dnia 22 grudnia 2009 roku w sprawie o sygn. akt IV RC 269/09, zaopatrzonego w klauzulę wykonalności postanowieniem z dnia 5 stycznia 2010 roku.

Wobec powyższego oceniając zasadność wywiedzonego powództwa Sąd zważył na wymienione powyżej tytuły wykonawcze.

Zgodnie z art. 840 § 1 k.p.c. dłużnik może w drodze powództwa żądać pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w całości lub części albo ograniczenia, jeżeli:

1. przeczy zdarzeniom, na których oparto wydanie klauzuli wykonalności, a w szczególności gdy kwestionuje istnienie obowiązku stwierdzonego tytułem egzekucyjnym niebędącym orzeczeniem sądu albo gdy kwestionuje przejście obowiązku mimo istnienia formalnego dokumentu stwierdzającego to przejście;
2. po powstaniu tytułu egzekucyjnego nastąpiło zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie wygasło albo nie może być egzekwowane; gdy tytułem jest orzeczenie sądowe, dłużnik może powództwo oprzeć także na zdarzeniach, które nastąpiły po zamknięciu rozprawy, a także zarzucie spełnienia świadczenia, jeżeli zarzut ten nie był przedmiotem rozpoznania w sprawie;
3. małżonek, przeciwko któremu sąd nadał klauzulę wykonalności na podstawie art. 787 k.p.c., wykaże, że egzekwowane świadczenie wierzycielowi nie należy się, przy czym małżonkowi temu przysługują zarzuty nie tylko z własnego prawa, lecz także zarzuty, których jego małżonek wcześniej nie mógł podnieść.

Będąc związanym okolicznościami faktycznymi jako podstawą zgłoszonego powództwa należało stwierdzić, że podstawą materialnoprawną powództwa opozycyjnego wywiedzonego przez powoda był art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c.

W literaturze przyjmuje się, że przepis art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. stwarza podstawę do zwalczania tytułu wykonawczego w przypadku, gdy już po powstaniu tytułu egzekucyjnego zaszły zdarzenia prowadzące do wygaśnięcia zobowiązania

lub wskutek których zobowiązanie nie może być egzekwowane. W oparciu o regulacje materialnoprawne w literaturze rozróżnia się zdarzenia zależne od woli stron (np. spełnienie świadczenia, potrącenie) oraz niezależne od woli stron (m. in. przedawnienie roszczenia, niemożność świadczenia wskutek okoliczności, za które dłużnik nie odpowiada) (por. np. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 14 października 1993 roku w sprawie o sygn. akt III CZP 141/93, OSNC 1994/5/102; uchwała Sądu Najwyższego z dnia 30 lipca 1974 roku w sprawie o sygn. akt III CZP 44/74, OSNC 1975/5/78).

Powód powództwo opozycyjne opiera na zdarzeniu zależnym od woli stron - tj. na zawartym przez strony w dniu 14 września 2012 roku porozumieniu (k. 14).

Sąd zwrócił uwagę, że podstawowym zapisem porozumienia był § 1 ust. 1, którym powód zobowiązał się do zapłaty na rzecz pozwanego kwoty 8.000 zł. Z kolei stosownie do § 3 porozumienia – podpisanie porozumienia przez pozwanego stanowiło pokwitowanie przyjęcia przez pozwanego wymienionej sumy.

Nie było sporne w sprawie, że pozwany podpis pod porozumieniem złożył, dodając nadto, że czyni to „po [jego] odczytaniu”.

Prowadzi to Sąd wprost do wniosku, że zapłata pozwanemu przez powoda kwoty 8.000 zł, o której w § 1 ust. 1 porozumienia, została dokonana. Co więcej, fakt ten udowadnia dowód w postaci zeznań powoda słuchanego w charakterze strony w trybie art. 303 k.p.c. i art. 304 k.p.c., którego wiarygodności pozwany nie kwestionował.

W dalszej kolejności należy wskazać na § 1 ust. 2 porozumienia. Przedmiotowe postanowienie wprost stwierdza, że wraz z zapłatą przedmiotowej kwoty pozwany wszystkie świadczenia alimentacyjne, w szczególności stwierdzone tytułami wykonawczymi stanowiącymi przedmiot powództwa, uznaje za uregulowane, w tym zrzeka się ich dochodzenia.

Warto zauważyć, że instytucja zrzeczenia się roszczenia przez wierzyciela nie została wprost w przepisach prawa uregulowana. Aczkolwiek w niektórych przepisach nałożone są warunki na oświadczenie o zrzeczeniu się (np. art. 117 § 2 k.c., art. 246 § 2 k.c., art. 746 § 3 k.c., art. 1048 k.c.) lub też uregulowane są skutki, które ono powoduje (art. 373 k.c.). Pozwala to na wniosek, że co do zasady podmiot prawa cywilnego może zrzec się roszczenia (por. art. 353¹ k.c.). Na skutek zrzeczenia się zaś roszczenia, roszczenie to wygasa.

Wobec tego należy stwierdzić, że skoro zapłata kwoty 8.000 zł na rzecz pozwanego została dokonana, skutkiem tej zapłaty miało być zaś zrzeczenie się roszczeń alimentacyjnych przysługujących pozwanemu wobec powoda mocą wymienionych tytułów wykonawczych, roszczenia te wygasły. Doszło więc do zaistnienia zdarzenia, o którym mowa w art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c., a które decyduje o zasadności powództwa opozycyjnego.

W tym miejscu warto poczynić kilka uwag o rozkładzie ciężaru dowodu w postępowaniu cywilnym.

Zasadę rozkładu ciężaru dowodu określa przepis art. 6 k.c., który stanowi, że ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z tego faktu wywodzi skutki prawne. Oznacza to, że ten, kto, powołując się na przysługujące mu prawo, żąda czegoś od innej osoby, obowiązany jest udowodnić fakty (okoliczności faktyczne) uzasadniające to żądanie, zaś ten, kto odmawia uczynienia zadość żądaniu, a więc neguje uprawnienie żądającego, obowiązany jest udowodnić fakty wskazujące na to, że uprawnienie żądającemu nie przysługuje. Procesowym odzwierciedleniem tej zasady jest przepis art. 232 zd. 1 k.p.c., stosownie do którego strony są obowiązane wskazywać dowody dla stwierdzenia faktów, z których wywodzą skutki prawne.

Zaprzeczenie dokonane przez stronę procesową powoduje, że istotne dla rozstrzygnięcia sprawy okoliczności stają się sporne i muszą być udowodnione. W razie ich nieudowodnienia sąd oceni je na niekorzyść strony, na której spoczywał ciężar dowodu, chyba że miał możliwość przekonać się o prawdziwości tych twierdzeń na innej podstawie (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 28 kwietnia 1975 roku w sprawie o sygn. akt III CRN 26/75, niepubl.).

W myśl ogólnych zasad na powodzie spoczywa ciężar udowodnienia faktów uzasadniających jego roszczenie (por. orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 3 października 1969 roku w sprawie o sygn. akt II PR 313/69, OSNCP 1970/9/147), a na stronie pozwanej obowiązek udowodnienia okoliczności uzasadniających wnioski o oddalenie powództwa (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 kwietnia 1982 roku w sprawie o sygn. akt I CR 79/82, LEX nr 8416).

Wobec powyższego, skoro to powód domaga się pozbawienia wykonalności tytułów wykonawczych z powołaniem się na konkretne zdarzenie, jego zadaniem jest przedstawienie wyczerpującego materiału dowodowego na okoliczność zgłoszonego przez niego żądania. Jednocześnie, powód jest zwolniony z obowiązku dowodowego w zakresie, w jakim jego twierdzeniom pozwany nie zaprzeczył (art. 230 k.p.c.) lub je potwierdził (art. 229 k.p.c.). Również twierdzenia powoda znajdujące oparcie w przedłożonym przez niego materiale dowodowym sąd orzekający będzie zobligowany podzielić, choćby pozwany podniósł przeciwko nim zarzuty – gdy zarzuty te nie zostaną niczym poparte i w konsekwencji nie wzbudzą wątpliwości w sądzie co do wiarygodności wskazań żądającego ochrony w postępowaniu sądowym.

Należy zauważyć, że pozwany w toku procesu nie podniósł żadnych zarzutów co do zasadności zgłoszonego przez powoda żądania. Powód z kolei przedłożył wewnętrznie spójny i logicznie powiązany materiał dowodowy, nadto uzupełniając go złożonymi zeznaniami. Przy takim stanie rzeczy, przy uwzględnieniu wyżej przedstawionych wniosków, które dla Sądu wynikały z okazanych przez stronę powodową dowodów, Sąd nie miał podstaw do podważenia wniosku powoda o wygaśnięciu świadczenia, którego obowiązek spełnienia na rzecz pozwanego wymienione w pozwie tytuły wykonawcze nałożyły.

Dla wyczerpującej analizy przedmiotowej sprawy warto jednak odnieść się po krótku do oświadczenia, które pozwany w dniu 14 września 2012 roku złożył przed Komornikiem Sądowym przy Sądzie Rejonowym Gdańsk-Północ w Gdańsku J. S., a które dotyczyło odwołania oświadczenia zawartego w porozumieniu oraz powołania się przez pozwanego na błąd, który miał zostać przez powoda u pozwanego wywołany.

Po pierwsze, zgodnie z art. 61 § 1 k.c. oświadczenie woli, które ma być złożone innej osobie, jest złożone z chwilą, gdy doszło do niej w taki sposób, że mogła zapoznać się z jego treścią. Odwołanie takiego oświadczenia jest skuteczne, jeżeli doszło jednocześnie z tym oświadczeniem lub wcześniej. Oświadczenia woli stron porozumienia z dnia 14 września 2012 roku zostały przez powoda oraz pozwanego złożone niemal równocześnie. Próba pozwanego odwołania oświadczenia w przedmiocie zawarcia z powodem porozumienia z dnia 14 września 2012 roku, podjęta już po zaakceptowaniu przez pozwanego jego treści, przy uwzględnieniu art. 61 § 1 zd. 2 k.c. nie mogła być więc skuteczna.

Po drugie, zgodnie z art. 84 § 1 k.c. w razie błędu co do treści czynności prawnej można uchylić się od skutków prawnych swego oświadczenia woli. Jeżeli jednak oświadczenie woli było złożone innej osobie, uchylenie się od jego skutków prawnych dopuszczalne jest tylko wtedy, gdy błąd został wywołany przez tę osobę, chociażby bez jej winy, albo gdy wiedziała ona o błędzie lub mogła z łatwością błąd zauważyć; ograniczenie to nie dotyczy czynności prawnej nieodpłatnej. Można powoływać się tylko na błąd uzasadniający przypuszczenie, że gdyby składający oświadczenie woli nie działał pod wpływem błędu i oceniał sprawę rozsądnie, nie złożyłby oświadczenia tej treści (błąd istotny). Wobec tego uchylenie się od skutków prawnych oświadczenia woli złożonego pod wpływem błędu uzależnione jest co do zasady od spełnienia następujących warunków: 1. błąd musi dotyczyć treści czynności prawnej, 2. błąd musi być istotny, 3. błąd musi być wywołany przez drugą stronę czynności lub musi on wiedzieć o błędzie lub móc z łatwością go zauważyć. W przypadku niniejszego sporu przede wszystkim istotne są przesłanki nr 2 i 3. Przesłanki te powinny być – zgodnie ogólną zasadą, że osoba, która dany zarzut podnosi, jest zobligowana jego zasadność wykazać – przez stronę powołującą się na błąd udowodnione. Tymczasem pozwany ograniczył się przed Komornikiem do złożenia oświadczenia, w którym powołał się na błąd. Jednak żadnych dalszych dowodów na okoliczność znajdowania się w błędzie w rozumieniu art. 84 k.c. pozwany nie zgłosił. Co więcej, pozwany zarzutu dotyczącego błędu, który miał towarzyszyć mu przy zawarciu z powodem porozumienia z dnia 14 września 2012 roku, na potrzeby postępowania

sądowego nie podniósł. W takich okolicznościach zarzut pozwanego dotyczący błędu, który miałby mu towarzyszyć przy zawieraniu wskazanego porozumienia, jawi się dla Sądu jako gołosłowny.

Wobec tego, że pozwany wskazywał organowi egzekucyjnemu na pozostawanie w błędzie co do skutków zawieranego w dniu 14 września 2012 porozumienia, Sąd zwrócił nadto uwagę, że pozwany zawierając porozumienie miał ukończone 19 lat. Porozumienie zostało sporządzone jasnym językiem. Ponadto pod porozumieniem została przez pozwanego umieszczona adnotacja „po odczytaniu”, obok adnotacji pozwany złożył swój podpis. W takich okolicznościach wątpliwe jest dla Sądu, by treść porozumienia oraz skutki, które zawarcie porozumienia dla stron powodowało, dla pozwanego rzeczywiście były niejasne. Również z tego względu niepewny jest dla Sądu zarzut błędu podniesiony przez stronę pozwaną przed Komornikiem Sądowym.

Reasumując, z całokształtu materiału pozyskanego w toku postępowania dla Sądu wynika, że wraz z zawarciem porozumienia z dnia 14 września 2012 roku świadczenia stwierdzone tytułami wykonawczymi wymienionymi w pozwie wygasły. Doszło więc do zaistnienia zdarzenia w rozumieniu art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c., które uzasadniało wywiedzione przez powoda powództwo w całości.

Jednocześnie koniecznym było wskazanie, że w toku postępowania powód zaczął być reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika będącego radcą prawnym. Pełnomocnik profesjonalny występował również w imieniu powoda na ostatniej rozprawie i wówczas wystąpił o uwzględnienie powództwa o treści jak w pozwie. W pozwie nie została zaś wskazana data, z jaką tytuły wykonawcze miałyby zostać pozbawione wykonalności. Sąd daty, z jaką doszło do wygaśnięcia zobowiązań stwierdzonych tytułami wykonawczymi wystawionymi przeciwko powodowi, nie był więc uprawniony ustalać dowolnie w treści rozstrzygnięcia. Decydowanie o powyższym stanowiłoby bowiem, w ocenie Sądu, nieuprawnione wyjście poza żądanie strony powodowej (por. art. 321 k.p.c.).

Warto nadto odnotować, że wyrokiem wydanym przez Sąd Rejonowy Gdańsk-Południe w Gdańsku w sprawie o sygn. akt IV RC 741/12 uchylono z dniem 14 września 2012 roku obowiązek alimentacyjny powoda wobec pozwanego stwierdzony wyrokiem Sądu Rejonowego Gdańsk-Południe w Gdańsku z dnia 22 grudnia 2009 roku w sprawie o sygn. akt IV RC 269/09. Przedmiotowa okoliczność nie stanowiła jednak dla Sądu przeszkody o decydowaniu o zasadności powództwa opozycyjnego z uwagi na odmienne przesłanki obu roszczeń.

Sąd chciałby nadto wskazać, że wobec wystąpienia przez pozwanego z wnioskiem o zawieszenie postępowania oraz wnioskiem o wyłączenie sędziego w jego ocenie nie było w sprawie podstaw do wydania wyroku zaocznego (por. art. 339 § 1 k.p.c.).

Mając powyższe okoliczności na uwadze, Sąd, na podstawie art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c., orzekł jak w pkt I-III sentencji.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 108 § 1 k.p.c. w zw. z art. 98 §§ 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c., zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu. Wobec tego, że powództwo uwzględniono w całości, pozwany jako w całości przegrywający proces winien być zostać obciążony całością kosztów, które w toku postępowania powstały. Koszty te zamykały się w kwocie 2.933 zł, na co składała się kwota 533 zł tytułem opłaty od pozwu oraz kwota 2.400 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego, ustalona na podstawie do § 2 ust. 1 i 2, § 4 ust. 1 i § 6 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenie przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (t. j. Dz. U. z 2013 roku, poz. 490 z późn. zm.).